

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

05 листопада 2018 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 289/вс-18

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у пленарному складі:

головуючого - Козьякова С.Ю.,

членів Комісії: Василенка А.В., Весельської Т.Ф., Гладія С.В., Заріцької А.О., Козлова А.Г., Лукаша Т.В., Луцюка П.С., Макарчука М.А., Мішина М.І., Прилипка С.М., Тітова Ю.Г., Устименко В.Є., Шиловой Т.С.,

розглянувши питання про перегляд рішення колегії Комісії від 16 жовтня 2018 року № 154/вс-18 щодо відмови Івашіну Євгену Володимировичу у допуску до участі у конкурсі на посаду судді Вищого антикорупційного суду, оголошеному Комісією 02 серпня 2018 року,

встановила:

Частиною одинадцятою статті 79 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02 червня 2016 року № 1402-VIII (далі - Закон) передбачено, що Комісія проводить конкурс на зайняття вакантних посад суддів вищого спеціалізованого суду на основі рейтингу учасників за результатами кваліфікаційного оцінювання.

Згідно з пунктом 16 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону Вищий антикорупційний суд утворюється та проведення конкурсу на посади суддів у цьому суді має бути оголошено протягом дванадцяти місяців з дня набрання чинності законом, який визначає спеціальні вимоги до суддів цього суду.

Верховною Радою України 07 червня 2018 року прийнято Закон України «Про Вищий антикорупційний суд», який визначає засади організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальні вимоги до суддів цього суду та гарантії їх діяльності.

Рішенням Комісії від 02 серпня 2018 року № 186/зп-18 оголошено конкурс на зайняття 39 вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду, затверджено Умови проведення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду (далі - Умови) та визначено, що питання допуску

кандидата на посаду судді до проходження кваліфікаційного оцінювання вирішується Комісією у складі колегій.

Частиною другою статті 33 Закону передбачено, що суддею Вищого антикорупційного суду може бути особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у Вищому антикорупційному суді, а також відповідає іншим вимогам, установленим законом.

Згідно з частиною третьою статті 81 Закону на посаду судді вищого спеціалізованого суду за спеціальною процедурою може бути призначена особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у відповідному суді та з відповідною спеціалізацією, а також відповідає одній із вимог, визначених частиною другою статті 33 Закону.

З метою допуску до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді вищого спеціалізованого суду за спеціальною процедурою кандидат на посаду судді подає до Комісії документи, передбачені частиною четвертою статті 81 Закону.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» від 07 червня 2018 року кандидат на посаду судді Вищого антикорупційного суду подає до Комісії крім документів, визначених Законом, документи, які підтверджують дотримання вимог, передбачених частиною другою статті 7 цього закону, а також заяву про відсутність обставин, зазначених у частині четвертій статті 7 цього закону.

Комісія відповідно до частини п'ятої статті 81 Закону: 1) на підставі поданих документів встановлює відповідність особи вимогам до кандидата на посаду судді вищого спеціалізованого суду та формує його дос'є; 2) проводить кваліфікаційне оцінювання кандидата на посаду судді вищого спеціалізованого суду; 3) проводить спеціальну перевірку щодо кандидатів на посаду судді, які допущені до етапу дослідження дос'є та проведення співбесіди кваліфікаційного оцінювання.

Для участі у конкурсі на зайняття вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду допускаються особи, які: 1) у порядку та строки, визначені Умовами, подали всі необхідні документи; 2) на день подання документів відповідають вимогам, установленим статтями 33, 69 та 81 Закону, а також статтею 7 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» (пункт 3 Умов).

До Комісії із заявою від 07 вересня 2018 року для участі у конкурсі на зайняття вакантної посади судді Вищого антикорупційного суду звернувся Івашін Євген Володимирович як особа, яка відповідає вимогам пункту 3 частини другої статті 7 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», в якій також просив провести стосовно нього кваліфікаційне оцінювання для підтвердження здатності здійснювати правосуддя у відповідному суді.

Рішенням колегії Комісії від 16 жовтня 2018 року № 154/вс-18 Івашіну Євгену Володимировичу відмовлено у допуску до участі у конкурсі на посаду судді Вищого антикорупційного суду, оголошеному Комісією 02 серпня 2018 року.

Ухвалюючи вказане рішення, колегія Комісії дійшла висновку, що подані кандидатом документи на підтвердження досвіду професійної діяльності адвоката

не підтверджують досвіду професійної діяльності адвоката, у тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше сім років, наслідком чого є невідповідність Івашіна Є.В. встановленій пунктом 3 частини другої статті 7 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» вимозі до кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду.

25 жовтня 2018 року до Комісії надійшла заява Івашіна Є.В. про перегляд рішення колегії Комісії від 16 жовтня 2018 року в частині відмови у допуску до участі у конкурсі на посаду судді Вищого антикорупційного суду, оголошеному Комісією 02 серпня 2018 року.

До вказаної заяви кандидатом долучено додаткові документи, а саме: угоди про надання адвокатських послуг, довіреності, копії рішень.

Відповідно до положень пункту 1 частини п'ятої статті 81 Вища кваліфікаційна комісія суддів України на підставі поданих документів встановлює відповідність особи вимогам до кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду та формує його досє.

Згідно з пунктом 26 Умов додаткове направлення кандидатом документів до заяви після 14 вересня 2018 року не допускається, за винятком зміни прізвища/імені/по батькові кандидата.

У зв'язку з наведеним, додаткові документи, долучені кандидатом до заяви від 25 жовтня 2018 року про перегляд рішення колегії Комісії від 16 жовтня 2018 року, не були предметом розгляду під час вирішення питання про перегляд рішення колегії Комісії від 16 жовтня 2018 року № 154/вс-18 щодо відмови Івашіну Євгену Володимировичу у допуску до участі у конкурсі на посаду судді Вищого антикорупційного суду, оголошеному Комісією 02 серпня 2018 року.

Розглянувши заяву Івашіна Є.В., заслухавши доповідача, Комісія дійшла таких висновків.

Відповідно до пункту 3 частини другої статті 7 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» на посаду судді Вищого антикорупційного суду громадянин України може бути призначений, якщо він відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, передбаченим Законом, а також володіє знаннями та практичними навичками, необхідними для здійснення судочинства у справах, пов'язаних з корупцією, та має досвід професійної діяльності адвоката, у тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше сім років.

Згідно з підпунктом 4 пункту 19 Умов документами, які підтверджують досвід професійної діяльності адвоката, в тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення є копія свідоцтва на право заняття адвокатською діяльністю, копія витягу з реєстру адвокатів та документи:

а) договори, ордери або інші документи, що посвідчували повноваження адвоката на надання правової допомоги під час здійснення ним професійної діяльності;

б) декларації про доходи від професійної діяльності для самозайнятої особи або фізичної особи-підприємця;

в) довідки з місця роботи про заробітну плату, трудова книжка - для осіб, як здійснюють адвокатську діяльність у складі юридичної особи чи адвокатського об'єднання;

г) інші документи про доходи за період здійснення професійної діяльності адвоката у разі відсутності документів, передбачених підпунктами б-в цього абзацу;

г) належним чином засвідчені копії судових рішень та інших процесуальних документів, які у сукупності дозволяють встановити участь адвоката у справі (провадженні).

Правові засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначені в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05 липня 2012 року № 5076-VI.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатська діяльність - незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту.

Частиною третьою статті 4 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачено, що адвокат може здійснювати адвокатську діяльність індивідуально або в організаційно-правових формах адвокатського бюро чи адвокатського об'єднання (організаційні форми адвокатської діяльності).

Відповідно до частини першої статті 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатська діяльність здійснюється на підставі договору про надання правової допомоги. Документами, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги, можуть бути:

- 1) договір про надання правової допомоги;
- 2) довіреність;
- 3) ордер;
- 4) доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

Частиною першою статті 27 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачено, що договір про надання правової допомоги укладається в письмовій формі.

Отже, укладення договору про надання правової допомоги є обов'язковою умовою для надання такої допомоги адвокатом.

На підставі рішення Київської обласної кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури № 175 від 25 вересня 2008 року Івашін Євген Володимирович отримав свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю № 3748/10.

Із поданих кандидатом копій документів вбачається, що в 2011 та 2012 роках Івашін Є.В. здійснював представництво інтересів Товариства з обмеженою відповідальністю «Івниця» в судах на підставі довіреностей.

Відповідно до поданих копій судових рішень вбачається, що Івашін Є.В. в 2013 та 2014 роках здійснював представництво інтересів державного підприємства Міністерства оборони України «Укрвійськбуд» на підставі довіреностей від 28 грудня 2012 року терміном дії до 31 грудня 2013 року та від 07 листопада 2014 року терміном дії до 31 грудня 2014 року.

На підставі викладеного вбачається, що представництво інтересів здійснювалося Івашиним Є.В. на підставі відповідних довіреностей, що не свідчить про надання ним правової допомоги як адвокатом, а вказує на наявність укладеного між сторонами цивільно-правового договору доручення.

Окрім цього, Івашиним Є.В. на підтвердження досвіду професійної діяльності адвоката, окрім іншого, долучені копія рішення господарського суду міста Києва від 10 вересня 2012 року, копія постанови Київського апеляційного господарського суду від 20 грудня 2012 року та копія постанови Вищого господарського суду України від 13 липня 2016 року, відповідно до яких кандидат здійснював представництво інтересів державного підприємства Міністерства оборони України «Укрвійськбуд».

Також відповідно до копії постанови Вищого господарського суду України від 04 червня 2014 року та копії постанови Верховного Суду України від 30 вересня 2014 року Івашин Є.В. здійснював представництво інтересів державного підприємства «Укрконверс».

Водночас Івашиним Є.В. не подано до Комісії будь-яких документів, які б вказували на реалізацію ним повноважень на надання правової допомоги як адвокатом для представництва інтересів державного підприємства Міністерства оборони України «Укрвійськбуд» та державного підприємства «Укрконверс».

Окрім цього, із поданих копій судових рішень вбачається, що в 2010 та в 2011 роках Івашин Є.В. здійснював представництво інтересів Товариства з обмеженою відповідальністю «Стандарт-Авто», в якому він працював юрисконсультантом в період з 01 жовтня 2010 року по 01 червня 2011 року.

Рішенням Ради адвокатів України № 254 від 16 листопада 2017 року «Про затвердження роз'яснення щодо можливості представництва юридичної особи адвокатом, який працює в ній за трудовим договором» визначено, що адвокат може представляти юридичну особу, з якою він перебуває у трудових відносинах, за умови укладення з такою юридичною особою договору про правову допомогу з дотриманням усіх вимог Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», в тому числі й щодо конфлікту інтересів.

З огляду на зазначені вимоги представництво інтересів роботодавця може бути зараховано до незалежної професійної діяльності адвоката за умови укладення з роботодавцем договору про правову допомогу.

Комісія відзначає, що кандидатом не подано документів, що посвідчували б його повноваження на надання ним правової допомоги Товариству з обмеженою відповідальністю «Стандарт-Авто» як адвокатом на підставі відповідного укладеного договору про правову допомогу.

На підставі викладеного Комісія приходить до висновку, що подані кандидатом документи не підтверджують досвіду професійної діяльності адвоката, зокрема щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення на підставі договорів про надання правової допомоги з 2010 року по 2014 рік та в 2016 році, наслідком чого є невідповідність Івашина Є.В. встановленій пунктом 3 частини другої статті 7 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» вимозі до кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду.

З урахуванням наведеного визначені законом підстави для скасування рішення колегії Комісії від 16 жовтня 2018 року № 154/вс-18 та допуску Івашіна Євгена Володимировича до участі у конкурсі на зайняття вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду відсутні.

Керуючись статтями 79, 81, 93, 101 Закону, статтями 7, 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», Умовами, Комісія

вирішила:

відмовити Івашіну Євгену Володимировичу в перегляді рішення колегії Комісії від 16 жовтня 2018 року № 154/вс-18 щодо відмови йому у допуску до участі у конкурсі на посаду судді Вищого антикорупційного суду, оголошеному Комісією 02 серпня 2018 року.

Головуючий

С.Ю. Козьяков

Члени Комісії:

А.В. Василенко

Т.Ф. Весельська

С.В. Гладій

А.О. Заріцька

А.Г. Козлов

Т.В. Лукаш

П.С. Луцюк

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

С.М. Прилипко

Ю.Г. Тітов

В.Є. Устименко

Т.С. Шилова

ОКРЕМА ДУМКА

05 листопада 2018 року

м. Київ

До Комісії із заявою від 07 вересня 2018 року для участі у конкурсі на зайняття вакантної посади судді Вищого антикорупційного суду звернувся Івашін Євген Володимирович як особа, яка відповідає вимогам пункту 3 частини другої статті 7 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», а саме має досвід професійної діяльності адвоката, у тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше сім років.

Рішенням колегії Комісії від 16 жовтня 2018 року № 154/вс-18 Івашину Є.В. відмовлено у допуску до участі у конкурсі на посаду судді Вищого антикорупційного суду, оголошеному Комісією 02 серпня 2018 року.

Рішенням Комісії у пленарному складі від 05 листопада 2018 року № 289/вс-18 відмовлено Івашину Є.В. в перегляді рішення колегії Комісії від 16 жовтня 2018 року № 154/вс-18 щодо відмови йому у допуску до участі у конкурсі на посаду судді Вищого антикорупційного суду, оголошеному Комісією 02 серпня 2018 року.

Не погоджуючись з ухваленим Комісією рішенням, вважаємо за доцільне зазначити таке.

1. Згідно з частиною другою статті 7 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» на посаду судді Вищого антикорупційного суду громадянин України може бути призначений, якщо він відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, передбаченим Законом України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон), а також володіє знаннями та практичними навичками, необхідними для здійснення судочинства у справах, пов'язаних з корупцією, та відповідає одній із таких вимог: 1) має стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років; 2) має науковий ступінь у сфері права та стаж наукової роботи у сфері права щонайменше сім років; 3) має досвід професійної діяльності адвоката, у тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше сім років; 4) має сукупний стаж (досвід) зазначеної у пунктах 1-3 цієї частини роботи (професійної діяльності) щонайменше сім років.

З метою реалізації права, наданого кандидату частиною четвертою статті 101 Закону, Івашиним Є.В. подано заяву про перегляд рішення колегії Комісії від 16 жовтня 2018 року в частині відмови у допуску до участі у конкурсі на посаду судді Вищого антикорупційного суду, оголошеному Комісією 02 серпня 2018 року, до якої долучено додаткові документи, а саме угоди про надання адвокатських послуг, довіреності, копії рішень.

Зазначені документи не були предметом розгляду Комісії під час вирішення питання про перегляд рішення колегії Комісії від 16 жовтня 2018 року № 154/вс-18 відповідно до вимог пункту 1 частини п'ятої статті 81

Закону та пункту 26 Умов проведення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду, затверджених рішенням Комісії від 02 серпня 2018 року № 186/зп-18 (далі – Умови).

Комісія згідно зі статтею 81 Закону з метою допуску до участі у конкурсі встановлює відповідність кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду вимогам, передбаченим статтями 33 Закону та 7 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд».

Законодавцем відповідно до статті 101 Закону передбачено можливість перегляду рішень Комісії, прийнятих палатою чи колегією, щодо допуску до конкурсу. Кандидату надано право звернутися до Комісії з відповідною заявою, що презюмує наявність у такому зверненні мотивів його подання. Тобто кандидат має можливість обґрунтувати наведені у заяві мотиви, зокрема, шляхом подання відповідних доказів, а Комісія своєю чергою має право такі докази розглянути.

Такий вид перегляду не повинен зводитись до винятково формальної процедури, а має забезпечити належний розгляд наведених у заяві мотивів та поданих на їх підтвердження документів.

Таким чином, Комісія може розглядати документи, долучені до заяви про перегляд рішення щодо допуску до участі у конкурсі.

2. Згідно з частиною другою статті 7 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» претендувати на посаду судді Вищого антикорупційного суду може громадянин України, який, зокрема, має досвід професійної діяльності адвоката, у тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше сім років.

Наявність досвіду професійної діяльності адвоката передбачає наявність у кандидата відповідного статусу згідно із Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» протягом визначеного строку та доказів здійснення певного виду діяльності, завдяки якій набувається необхідний досвід.

Підпунктом 4 пункту 19 Умов визначено перелік документів, які кандидат має подати для підтвердження досвіду професійної діяльності адвоката, на підставі яких Комісія має можливість визначити наявність відповідного досвіду діяльності кандидата.

Саме наявність специфічного досвіду діяльності, у цьому разі адвокатського, є визначальною категорією, яка має гарантувати високий професійний рівень кандидатів та забезпечити відповідний рівень конкуренції для зайняття посади судді Вищого антикорупційного суду.

Досвід діяльності адвоката, який займається індивідуальною адвокатською діяльністю, не містить відмінностей від досвіду діяльності адвоката, який перебуває у трудових відносинах з юридичною особою, при цьому зміст діяльності та наданих послуг визначається винятково взаємовідносинами адвоката та клієнта. А характер таких правовідносин не впливає на зміст виконання адвокатом своїх професійних обов'язків, зокрема, щодо підготовки документів, представництва, застосування норм права.

Рішенням Ради адвокатів України «Про затвердження роз'яснення щодо можливості представництва юридичної особи адвокатом, який працює в ній за

трудоим договором» від 16 листопада 2017 року № 254 визначено, що укладення юридичною особою договору про правову допомогу зі своїм штатним працівником, який одночасно є адвокатом, не суперечить чинному законодавству України і є можливим виключно з дотриманням вимог Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та в залежності від правового статусу клієнта за договором про надання правової допомоги - законодавства про публічні закупівлі та законодавства у сфері запобігання корупції.

Водночас ненадання кандидатом договору про правову допомогу з роботодавцем, зокрема юридичною особою, за наявності відповідної довіреності та копій судових рішень щодо представництва певної юридичної особи не може свідчити про відсутність у кандидата необхідного досвіду адвоката.

При цьому довіреність відповідно до пункту 2 частини другої статті 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» включено до переліку документів, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги.

3. У рішенні Комісії від 05 листопада 2018 року № 289/вс-18 зазначено, що представництво інтересів на підставі відповідних довіреностей не свідчить про надання кандидатом правової допомоги як адвокатом, а вказує на наявність укладеного між сторонами цивільно-правового договору доручення.

Статтею 237 Цивільного кодексу України встановлено, що представництвом є правовідношення, в якому одна сторона (представник) зобов'язана або має право вчинити правочин від імені другої сторони, яку вона представляє. Представництво виникає на підставі договору, закону, акта органу юридичної особи та з інших підстав, встановлених актами цивільного законодавства.

Частиною першою статті 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначено, що документами, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги, можуть бути:

- 1) договір про надання правової допомоги;
- 2) довіреність;
- 3) ордер;
- 4) доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

Договір про надання правової допомоги є лише одним із документів, який посвідчує повноваження адвоката. Норми чинного законодавства не забороняють адвокату діяти та представляти інтереси клієнта на підставі довіреності. Водночас клієнт сам обирає форму взаємодії з адвокатом, зокрема, щодо представництва.

Законодавство не виділяє договір про надання правової допомоги в окремий вид договірних правовідносин. Такий вид договору за своєю природою є цивільно-правовою угодою і не є визначальним елементом для встановлення статусу адвоката та здійснення ним адвокатської діяльності. Водночас права, обов'язки та гарантії Закону України «Про адвокатуру та адвокатську

встановлення статусу адвоката та здійснення ним адвокатської діяльності. Водночас права, обов'язки та гарантії Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» поширюються на адвоката незалежно від виду документа, на підставі якого він діє.

4. Під час реалізації Комісією повноважень щодо допуску кандидатів до конкурсних процедур Комісія насамперед має встановити винятково факт наявності у кандидатів відповідного досвіду діяльності. Комісія не уповноважена досліджувати функціональні обов'язки кандидатів, особливості взаємовідносин адвоката та клієнта, форми такої взаємодії, зокрема з юридичними особами, а також підстави надання адвокатом своїх послуг. Для цілей конкурсу визначальним є факт здійснення особою, яка має статус адвоката, професійної діяльності протягом визначеного законом строку, що є кваліфікаційною умовою для участі у конкурсі та дає можливість на належному рівні конкурувати з іншими кандидатами для зайняття відповідної посади судді.

Ураховуючи викладене, документи, які підтверджують наявність статусу адвоката (свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю), досвід представництва інтересів, зокрема у суді (копії судових рішень, довіреностей, договорів угод тощо), та відсутність відомостей щодо зупинення або припинення права на заняття адвокатською діяльністю (відомості з Єдиного реєстру адвокатів України) у сукупності з іншими відомостями (фінансові документи, довідки тощо) дають підстави для висновку щодо наявності у кандидата необхідного досвіду діяльності адвоката, зокрема, щодо здійснення представництва в суді відповідно до вимог Закону та Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» незалежно від того, в яких відносинах він перебував із клієнтом та на якій підставі надавав правову допомогу. Факт перебування адвоката у трудових відносинах з клієнтом не впливає на наявність у нього досвіду професійної діяльності адвоката.

5. Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» № 1401-VIII від 02 червня 2016 року Конституцію України доповнено статтею 131-2, згідно з частиною четвертою якої виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення. Тим самим Законом розділ XV Конституції України «Перехідні положення» доповнено пунктом 16-1, в підпункті 11 якого з 1 січня 2020 року передбачено представництво органів державної влади та органів місцевого самоврядування в судах виключно прокурорами або адвокатами. Це конституційне положення спрямовано на те, щоб кожен представник таких органів, який не є прокурором і не здійснює представництво держави у виключних випадках, визначених законом (пункт 3 частини першої статті 131-1 Конституції України), мав статус адвоката, а відтак - підтверджену відповідність кваліфікаційним вимогам, дотримувався вимог щодо несумісності, правил адвокатської етики, включно з положеннями про конфлікт інтересів, зберігав адвокатську таємницю.

Реалізація цих положень означає, що особи, які здійснюють

установленого строку, тобто до 1 січня 2020 року. При цьому вони зберігають з такими органами субординаційний правовий зв'язок публічної служби, а отже - трудові відносини з відповідними особливостями.

Такий розвиток конституційно-правових норм свідчить про те, що навіть у сфері публічної служби наявність трудових відносин з певною юридичною особою (органом державної влади або місцевого самоврядування) не є несумісним із представництвом такої особи в суді саме в статусі адвоката з притаманними цьому правами та обов'язками як щодо довірителя, так і щодо професійної спільноти, суспільства і держави в цілому.

Чинне законодавство не містить жодної заборони на одночасну наявність між адвокатом та юридичною особою, яку він представляє, трудових відносин. Для цього немає жодних обґрунтованих передумов: навіть за наявності цих відносин адвокат так само має діяти відповідно до волевиявлення довірителя, на користь його прав, свободам і законним інтересам. З іншого боку, не маючи трудових відносин з довірителем, адвокат може відмовитися від надання йому правової допомоги лише у випадках, передбачених законом.

З наведеного випливає, що в обох випадках волевиявлення адвоката щодо відмови або відступлення від доручення довірителя підпорядковується однаковим обмеженням. Виходячи з цього, твердження, наче адвокат у трудових відносинах із довірителем має менший обсяг процесуальних повноважень або більші обмеження власного волевиявлення у процесі, а тому набутий таким чином досвід не може бути взятий до уваги в контексті пункту 3 частини другої статті 7 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» - не є виправданим.

Члени Вищої кваліфікаційної
Комісії суддів України

А.В. Василенко

А.Г. Козлов

С.Ю. Козьяков